

Türkiyə Cümhuriyyəti - 100

- Tahir müəllim, çoxosrlik dövlətçilik tarixinin ən qüdrətli dövrünü yaşayış müraciəti Azərbaycanlılarla təqdim etdiyi zamanın əməkdarlığından tərəfən artırmışdır. Siyasi ekspertlərin də qeyd etdiyi kimi, bu, bəlavasılıq Heydər Əliyev siyasetinin real nticəsindir. Məhz bu siyasetə əsasında Azərbaycan yüksək nüfuz qazanmasına və dinamik inkişaf yolunun əmin addımlarla irəliləşməsinə təmin edən mühüm amillərdən biri də beynəlxalq münasibətlər sisteminə uğurlu integrasiyadır. Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri isə mühüm bir reallıq kimi tamamlı şərtlər məzmun və müstəsna şəhəriyət kəsh etməklə bu kontekstdə xüsusi yer tutur. Bu barədən da deyə bilərsiniz?

- Başarlı tarixi sübuta yetirmişdir ki, yalnız zəngin idarəciliq təcrübəsinə, möhkəm ekipajdə, principial mövqeyə, xalqın birmənliyi dəstəyinə, milli etməda malik lideri olan dövlətlər uğrət qazanır, möhtəşəm nüfuziyatçıları imza ataraq adalarını tərixa həkk etdirir. Dövlətçilik tariximizin son yarıməsində dövrümüz - hom SSRİ dönməni, hom da müstəqillik illərini ohadət edən mərhəlesi Heydər Əliyev siyasetinin Azərbaycan xalqının və dövlətinin taleyində hansı müstəsna rola və ohemiyəti malik olduğunu təsdiqləyir. İstər zəngin dövlətçilik ərisi, istər də mütərəqqi ideyaları ile abdiyəşarlıq qazanmış dahi şəxsiyyət - müdafi dövlət xadimi, "Mənim heyət amalim bütün varlığım qədər sevdiyim xalqma, dövlətçiliyim, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mənəvi inkişafına xidmət olub" deyən Heydər Əliyev fealiyyətinin bütün dövrlərində yüksək voten-povorlik ortaya qoyaraq və böyük fədakarlıq göstərərək məhz Azərbaycan naminə çalışmışdır. O, Sovet İttifaqı dönməndən Azərbaycan SSR-in rəhbəri kimi respublikamız intibahına müvəffəq olmuş və onun galocuk müstəqilliyinən osasalarını formalasdırıb. Azərbaycan diliñin respublika Konstitusiyasında dövlət dili kimi tövsiə edilmişən nail olmuş, milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasına, azərbaycanlı ideo-logicasının təsviqini daim diqqətdə saxlamışdır. Heydər Əliyev SSRİ Naxçıvan Soveti sədrinin birinci müavini kimi fəaliyyət göstərdiyi dövrədə respublikamızın monəfələrini qətiyyətli qoruyaraq xalqın rifikasi və fizivənlilik minnən qazanmışdır. Ulu Önder müstəqillik illərində isə əvvəl Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin Sədrini olaraq blokada vəziyyətindəki muxtar respublikanı ağır sosial-iqtisadi soradıtan və tənəzzülən qurtararaq dırçəlişinə nail olmuş, sonradan bütövlükde xaosun hökm sürdüyü Azərbaycanı ciddi siyasi və iqtisadi problemlərdən, böhrən voziyətindən xilas edərək inkişaf yoluна çıxarıb, ölkəyə real müstəqillik qazandırmış, tələylüklü məsələləri həll etmişdir. Ona görə də Ümummilli Lider haqqı olaraq Azərbaycan xalqının xilaskarı, müsəir müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu adlanırdı, onun siyasi ərisi və ideyaları milli-mənəvi sərvətimiz kimi yüksək dəyərləndirilirdi.

Bir sözə, əziz xatirəsinə sonsuz ehtiramla andığımız, anadan olmasının 100-cü ildönümünü böyük qürur və minnətdərləqlə qeyd etdiyimiz Heydər Əliyevin xalqımız qarsısında xidmətləri mislişdir, siyasi və rəsiliyin təmİN olunması isə onun uzaqgörənliyinin en böyük tozahürür. Bilirsizsin ki, Ümummilli Liderimiz 2003-cü ildə xalqa müraciəti zamanı dövlətçiliyimizin qorunub inkişaf etdirilməsi naminə müdafi təsviyələri və maharətli diplomatiyanın müstəsna rol olsunmuşdur. Prezident İlham Əliyev özü qədər inandığını qeyd etməkə Azərbaycanın geleceyinə dair baxışını ortaya qoymuşdu. Azərbaycan xalqı öz Liderinə - Vətən nəmətinə vətənə vətənə riskənən, bütün maneolərə və mahdudiyyətlərə rəğmən xilaskarlıq missiyyəti ilə ölkənin qurtuluşunu və yüksəlişini tomin edən Heydər Əliyevə inanırdı. Bui inam və etibar hom də conab İlham Əliyevin o zamanə qədər keçdiyi yoldan, əldə etdiyi uğurlardan qaynaqlanırdı. Ona görə də 2003-cü ildə xalqımız Heydər Əliyev siyasetinə növbəti dəfə destək verərək conab İlham Əliyevə etimad gəstəri və əton 20 ilin reallıqları bu inam və etimadı on yüksək səviyyədə doğruldular.

Heydər Əliyev siyasetin tarixi onənlərə, milli-mənəvi dəyərlərə, dövlətçilik maraqlarına və çağdaş reallıqlara uyğun davam etdirilmişdir. Türk Dövlətləri Təşkilatında qarşılıqlı məsələlər sistemində Azərbaycanın sabitlik və sürəti inkişaf yolu çıxardı, məhz bu siyaset nticəsində iqtisadi gücünü, siyasi nüfuzunu, hərbi qüdrətini artırdı. Bu prosesdə Azərbaycan ilə Türkəyinən rolü isə xüsusi ohemiyət da - dünyada səz və nüfuz sahibi-

nə, global dialoq və əməkdaşlıq məkanına çevrilən Azərbaycan Qəlebə zirvəsinə yüksələrək adını şəhər Zəfər tarixi yaranan qüdrətli dövlətlər sırasına yazdırdı.

Bu gün Ulu Önderin müeyyənləşdiridiyi bütün strateji hedoflər gerçəkləşdirilir. Qüdrətli Azərbaycan Heydər Əliyev ideyaları əsasında - sözü imzası qədər dəyərlərə olan Prezident, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədrı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli məqsədləri gerçəkləşdirərək yeni reallıqlar yaradır. Conab İlham Əliyevin ölkəmizə rəhbərlik etdiyi 20 ilə qazanılan uğurlar noticəsində dövlətçilik tariximizin on möhtəşəm dövrünü yaşayır. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan çoxosrlik tarixində heç vaxt indiki qədər qüdrətli olmamışdır. 30 ilə yaxın mündərəzə Ermonistən işğalı altında qalan torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad edilmişdi -

- Tamamilə doğrudur. Həm Azərbaycan, həm də Türkiye tərəqqi yolunda inamlı addimlər, güclü və nüfuzlu dövlət kimi beynəlxalq münasibətlər sistemində mövgələri ni davamlı olaraq möhkəmləndirir. İki ölkənin birgə təşəbbüsleri iso regionda yen - sülhə, sabitliyə, təhlükəsizliyə, qarşılıqlı faydalı və bərabərliklə əməkdaşlığı xidmət edən geostratəsi nizamın yaradımı şərtləndirir.

2023-cü il bir mülətin iki dövləti onun Azərbaycan və Türkiye üçün xüsusi oləmətdərdir. Məlum olduğunu kimi, Prezident İlham Əliyevin səroncamlı ilə 2023-cü il ölkəmizdə "Heydər Əliyev İli" elan edilmişdir. "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində müasir müstəqil Azərbaycanın banisi, xalqımızın Ümummilli Lideri, türk dünyasının böyük oğlu, dünya-söhrəti siyaseti və dövlət xadimi Heydər Əliyevin dövlətçilik ərisinin tədqiqi, bütün dövlərlər üçün aktual olan ideyalarının öyrənilməsi, təşviqi və təbliği istiqamətində istər res-

- Siz Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin mahiyyətini xarakteriz etdiniz, işbirliyini dərinləşdirən müümilli amillərə toxundunur. İki ölkənin hakim partiyaları arasında əməkdaşlığın dövlətlərərəslərə təhfəsinə necə qiyəmtəndirmək olar?

- Təqdirəlayıq haldarı ki, unikal əməkdaşlıq və six dostluq-qardaşlıq nümunəsi olan Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin davamlı inkişafında hər iki ölkənin hakim partiyalarının - Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Ədalət və İnnişət Partiyasının (AK Parti) xüsusi rolu var.

Bilirsizsin ki, 2021-ci ilin iyun ayının 2-de iki partiya arasında Əməkdaşlıq Protokolü imzalandı. Bununla da qarsılıqlı münasibətlərin, gələcək əməkdaşlığın yeni istiqamətləri müyyənəşdirilib. Yeni reallıqlar fonunda six əməkdaşlıq çərçivəsində atılan addimlər partiyalar arasında əlaqələrin genişlənməsinə, işbirliyinin dərinləşməsinə şərtləndirir. Hakim partiyalar olaraq qısa zaman kəsiyində birlikdə onlınlı layihələr icra etmiş, müümət həddəbərlər reallaşdırılmış.

Qarşılıqlı soñorluların həyata keçirilməsi, ardıcıl olaraq son iki ilde iyun 15-də - Milli Qurtuluş Günü və Şuşa Bayannamesinin imzalandığı 100-cü ildönümü hom qardaş ölkədə, hom də Azərbaycanda böyük ruh yüksəkliyi ilə qeyd edilir.

İstər "Heydər Əliyev İli", istərsə də Türkiye Cumhuriyyətinin 100-cü ildönümü çərçivəsində hom Azərbaycan, həm də Türkiye sarılmaz birlilik nümayiş etdirir. Həm də dövlət kimi təmən, beynəlxalq ictiyəmiyyətin diqqət mərkəzində olan Türkiye Cumhuriyyətinin yaradılması 100-cü ildönümü hom qardaş ölkədə, hom də Azərbaycanda böyük ruh yüksəkliyi ilə qeyd edilir.

İstər "Heydər Əliyev İli", istərsə də Türkiye Cumhuriyyətinin 100-cü ildönümü çərçivəsində hom Azərbaycan Partiyası ilə Ədalət və İnnişət Partiyasının imzalandığı 15 İyun 2022-ci il.

Şayi. Yeni reallıqlar fonunda xüsusi ilə Azərbaycan ilə Türkiye'nin təşəbbüsleri Türk Dövlətləri Təşkilatının qarşılığında müddətde genis təsir imkanlarını malik güclərənəkənən təqdiməsi olverişli şərait yaradır. Siyasi şərhçilər və tədqiqatçılar, birmənlik şeklärde vurğulayırlar ki, dünyada Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin bonzori yoxdur. Prezident İlham Əliyevin söylədiyi kimi, "Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərə bütün dönya ölkələri üçün önrəkdir. Bütün ölkələrə belə dövlətlərə yoxdur. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, bütün sahələrdə six əməkdaşlıq etsimlər". Bu, tarixi, siyasi və mənəvi qanunuñunluq və son illərdə həyata keçirilmiş yüksək dərəcədən təqdiməsi olur. Siyasi şərhçilər və tədqiqatçılar, birmənlik şeklärde vurğulayırlar ki, dünyada Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin bonzori yoxdur. Prezident İlham Əliyevin söylədiyi kimi, "Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərə bütün dönya ölkələri üçün önrəkdir. Bütün ölkələrə belə dövlətlərə yoxdur. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, bütün sahələrdə six əməkdaşlıq etsimlər". Bu, tarixi, siyasi və mənəvi qanunuñunluq və son illərdə həyata keçirilmiş yüksək dərəcədən təqdiməsi olur. Siyasi şərhçilər və tədqiqatçılar, birmənlik şeklärde vurğulayırlar ki, dünyada Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin bonzori yoxdur. Prezident İlham Əliyevin söylədiyi kimi, "Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərə bütün dönya ölkələri üçün önrəkdir. Bütün ölkələrə belə dövlətlərə yoxdur. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, bütün sahələrdə six əməkdaşlıq etsimlər".

dan etibarən başda Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan olmaqla qardaş ölkə ictiyəmiyyəti Azərbaycanın haqlı və adəletli məvqeyinə müdafia etdi, hom reallıqların dünənya qatdırılmasında, hom erməni yalanlarının ifşaşında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairələrin məskəli planlarının qarşılığında onların alınmasında yüksək föliyə nümayiş etdi. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan müxtəlif tribunalardan Azərbaycanın haqqında işinən müsbət dəstəyini ifadə etməkə beynəlxalq ictiyəmiyyətin önləni mesajlar verdi, rəhbərlik etdiyi qüdrətli Türkiye Cumhuriyyətinin Azərbaycanın yaşından olduğunu bütün dünənya qatdırılmasında, hom dəki standartlarda osasalan siyaset həyata keçirən qərzelər dairəl